

REDOVISNING AV PROJEKT UNGA VUXNA I HEMLÖSHET

Projekt unga vuxna i hemlöshet vänder sig till unga vuxna 18-25, med tillhörighet i Stockholms stad, som befinner sig i hemlöshet eller i riskzon för hemlöshet. Projektet startade första februari 2010 och planeras pågå i två år.

Bakgrund

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen beviljades den 12 november 2007 1,1 mnkr från Länsstyrelsen i Stockholms län till projektet, som benämndes Unga vuxna på härbärge. Under projektiden gjordes en kartläggning av alla unga vuxna 20-25 år som sökt akutboende/härbärge. Projektarbetet innebar också att de hemlösa har länkats till ordinarie socialtjänst på stadsdelsförvaltning eller Enheten för hemlösa. Syftet med länkningen har varit att snabbt kunna genomföra en planering och att hitta andra mer lämpliga boendelösningar än härbärge.

85 personer ingick i kartläggningen. En majoritet var män. Flertalet var utländska medborgare eller hade utländskt påbrå, men var födda i Sverige (29 personer var utländska medborgare och 20 personer var födda i Sverige, men hade utländskt påbrå). Flertalet hade också bristande utbildning och arbetslivserfarenhet.

En påfallande stor andel av de personer som projektet kom i kontakt med hade *missbruksproblem*. Flera klienter har uppgett att de har blivit utslängda hemifrån av föräldrarna på grund av missbruk. Många i kartläggningen visade sig ha också ha *svaga, negativa - eller inga nätverk* alls. Flera personer uppger att de blivit utslängda från hemmet utan att missbruk förelegat. Istället har det handlat om att personen uppnått myndig ålder och inte bidragit till familjens försörjning eller inte fått plats i hemmet. Familj, släkt och vänner har då inte kunnat bidra med någon annan lösning.

Flera av personerna, företrädesvis de med utländsk bakgrund, hade bristande kunskap om hur samhälls- och myndighetssystem fungerar. De skulle kunna beskrivas som dåligt insatta i hur det svenska hjälpsystemet fungerar. Många påtalade att de hade svårigheter att få till en dialog med olika myndigheter. Erfarenheterna från projektet låg till grund för den projektansökan till Stadsledningskontoret avseende målgruppen unga vuxna i hemlöshet eller med risk för hemlöshet.

Projektbeskrivning

Projekt unga vuxna i hemlöshet är ett tvåårigt projekt som vänder sig till unga vuxna i åldern 18-25, med tillhörighet i Stockholms stad, som befinner sig i hemlöshet eller i riskzon för hemlöshet. Projektägare är Uppsökarenheten och finansieras av Stadsledningskontoret/ Förnyelseavdelningen. Projektet pågår 2010-02-01–2012-01-31.

I projektet ingår 6 projektmedarbetare, 2 heltidsanställda socialsekreterare (varav en har samordnarrollen) placerade på Uppsökarenheten och 4 halvtidsanställda socialsekreterare från olika stadsdelsförvaltningar. Projektets styrgrupp består av projektsamordnare, verksamhetschef för Socialjouren, verksamhetschef för Uppsökarenheten för vuxna och verksamhetschef för Ungdomsjouren samt metodansvarig för det utvidgade MUMIN-projektet. Styrgruppen har verkat rådgivande och beslutande instans för projektmedarbetarna.

Projektet har under det första året fokuserat på klientarbete då det är där vi kan se de problem och möjligheter som finns i arbetet med målgruppen unga vuxna 18-25 år som befinner sig i eller i riskzonen för hemlöshet. Vi använder oss av ett webbaserat statistikunderlag vilket gör att vi kan skapa oss en bild av hur målgruppen ser ut. Här följer en kort sammanfattning:

Under 2010 har projektmedarbetarna arbetat med 133 klienter. Vad det gäller tillhörighet på stadsdel så dominerar de stadsdelar som är med i projektet¹. Ungefär en tredjedel av klienterna är enbart aktuella på försörjningsstöd. Vad det gäller deras senaste boendeform så är det en stor andel som flyttar runt mellan olika vänner eller familjemedlemmar och därmed inte har ett stadigvarande boende, vilket vi har sett försvårat tillhörighetsutredningarna när klienten vänt sig till socialtjänsten. Försörjningsstöd är den huvudsakliga inkomsten för de aktuella klienterna i projektet. 54 klienter har enligt vår bedömning någon form av psykisk ohälsa och 41 av dem har uppgett att de lever i kriminalitet. Gällande beroende så finns droger med i många av våra klienters liv, men de flesta har inte utvecklat ett beroende än. Det finns dock en grupp som trots sin unga ålder utvecklat ett tungt beroende. Under projektarbetet har det dykt upp vissa faktorer som vi bestämt oss för att titta närmare på. En av dessa är att 41 klienter uppger sig vara utkastade hemifrån av sina föräldrar eller andra släktingar där man tidigare bott stadigvarande. Det har även framkommit att 12 av våra unga vuxna klienter själva är föräldrar och att sju kom till Sverige som ensamkommande flyktingbarn.

Projekt- och effektmål

Projektmål:

- Utveckla *arbetsmetoder* i samarbete med stadsdelsförvaltningarna i arbetet med målgruppen. Detta genom att utreda vad som bäst fungerar för att nå uppställda mål och vidareutveckla detta arbetssätt.
- Utveckla *samverkan mellan olika aktörer* för att uppnå effektmålen.
- Att inventera befintliga *vård- och boendialternativ* för unga vuxna samt utarbeta *förslag* på fungerande vårdkedjor och lämpliga boendialternativ.

¹ Spånga-Tensta, Rinkeby-Kista, Enskede-Årsta-Vantör samt Södermalm

Uppföljning projektmål:

För att nå projektmålen har projektarbetet under 2010 fokuserats på att träffa olika samarbetspartners för att *utveckla arbetsmetoder* och prova sätt att *samverka* runt klienterna. En annan del i att *utveckla arbetsmetoder* har varit att medarbetarna på stadsdelsförvaltningarna själva har dokumenterat hur de arbetat på sina respektive stadsdelar, samt var kartlägga problem och utvecklingsområden i arbetet med unga vuxna i hemlöshet.

Under perioden har även *inventeringen* av befintliga boendeanterniv genomförts. Detta ledde fram till anordnandet av tre fokusgrupper under slutet av oktober 2010. Inbjudna var representanter från brukar- och frivilligorganisationer, socialtjänsten från stadsdelsförvaltningar, kommunala bostadsbolag, samt representanter från Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen. Fokusgrupperna är nu genomförda och rapporten är färdig. Nästa steg är att klienter från projektet kommer att få lämna synpunkter på hur de ser på möjliga boendeanterniv. Detta är en del i att arbeta fram *förslag* på lämpliga boendeanterniv för målgruppen. Nedan följer en något förkortad version av rapportens sammanfattning:

”När det gäller resultaten från grupperna var det slående, om än inte oväntat, att alla deltagarna i fokusgrupperna var överens om att *nuvarande härbärgen och andra akuta lösningar som riktar sig till vuxna personer i hemlöshet inte är lämpliga för unga vuxna*. Flera upplevde dock att det saknas adekvata alternativa lösningar i det akuta skedet medan andra menade att det endast var i yttersta nödfall som härbärge användes för målgruppen. Problemen förknippade med att hitta alternativa lösningar kan vara flera. Ibland handlar det om att de socialsekreterare som gör placeringar saknar kunskap om olika boenden, ibland om att socialtjänsten inte är villig att betala för dyrare lösningar och ibland om att det helt enkelt saknas alternativ.

Svårigheten att *tidigt nå unga vuxna i riskzon, att knyta och behålla kontakten* lyftes också av flera. En viktig faktor som framkom i relation till detta är att det ofta uppstår ”krockar” mellan socialtjänsten och individen kring definition av vad som är grunden till individens problem. Inte sällan vill inte unga vuxna identifiera sig som hemlösa. Likaså uppstår krockar mellan socialtjänstens uppfattning av vad som är problem och vad den unga uppfattar som problem. Ett sådant område kan handla om synen på bruk/missbruk av narkotika. I fokusgrupperna framkom också att ”krockarna” kan bero på att flera som på olika sätt jobbar i hjälpapparaten uppfattar att det finns många felaktiga föreställningar bland unga vuxna om vilken hjälp man kan få av socialtjänsten och om hur bostadsmarknaden fungerar. En viktig aspekt är hur skulder påverkar möjligheterna till eget hyreskontrakt.

Ett annat viktigt problem som lyftes i alla fokusgrupperna är att *socialtjänstens organisation är ogenomtränglig*. Det är en problematik som självklart främst drabbar klienten, men även de som jobbar inom socialtjänsten kan ha svårigheter att navigera i den egna organisationen. Problemen handlar om olikheter i organi-

sation mellan stadsdelar, stuprörstänkande mellan olika enheter i stadsdelarna (missbruk, socialpsykiatri och försörjningsstöd). Detta gör att det dels är svårt att ”hitta rätt” i organisationen. Individer med en svårt sammansatt problematik, eller en diffus och svåridentifierad problematik riskerar att hamna mellan stolarna. Särskilt svårt är det för de som har svårigheter att artikulera sitt behov, samarbeta och själva bidra till att förändra sin situation. För dem kan resultatet bli att de ”försvinner” eller att de blir kvar inom försörjningsstödsenheten som saknar resurser att jobba med dem.” (Rapport från fokusgrupper för projekt unga vuxna i hemlöshet, 2010)

Ytterligare en del i att utarbeta alternativ till härbärge/akutboende har varit att samarbeta med befintliga verksamheter inom Boende- och behandlingsenheten för att kunna använda ej belagda platser som ett alternativ för akut logi. Under hösten 2010 har Porlabacken tagit emot unga vuxna i behov av akut nattlogi. Åtta placeringar har gjorts av Socialjouren på Porlabacken. Sedan 1:a december pågår ett liknande samarbete med Lönne samt Krukis där social- och hemlöshetsjouren kan bevilja logi i fram till nästkommande vardag då uppföljning görs tillsammans med projektmedarbetarna för att knyta upp den unge vuxne på respektive stadsdel.

Effektmål:

- Tiden som personer i målgruppen bor på akutboende/härbärge ska minimeras till högst sju nätter.
- För samtliga i målgruppen som projektet arbetar med ska individuella arbetsplaner upprättas tillsammans med klienten.
- Unga vuxna i hemlöshet har, många gånger, förutom att de saknar försörjning också missbruksproblem. Alla i målgruppen som behöver förstärkta insatser över tid bör aktualiseras på behandlings-/missbruks-/vuxengrupp eller motsvarande enhet inom individ- och familjeomsorgen för att en utredning enligt ASI alternativt ADAD ska kunna genomföras.

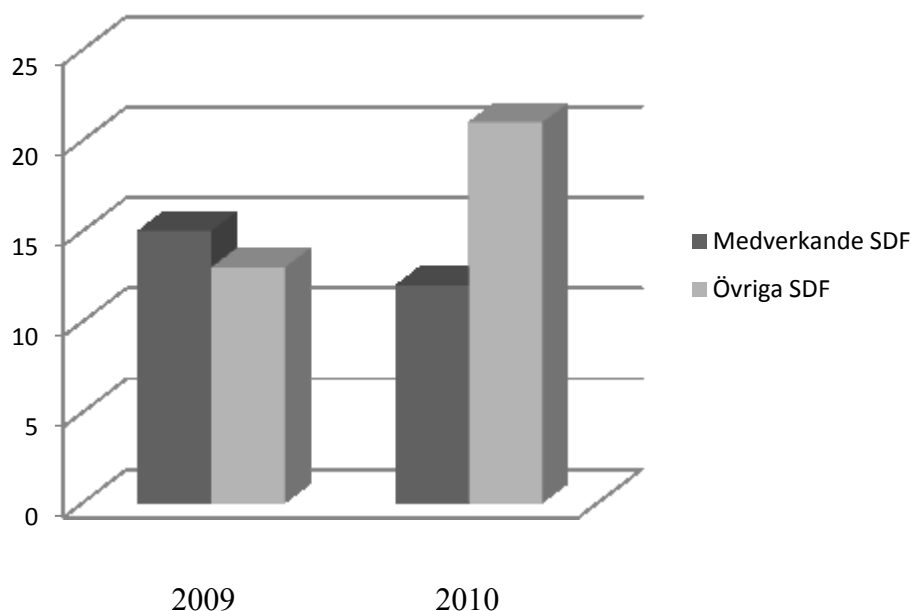
Uppföljning effektmål:

- Tiden som personer i målgruppen bor på akutboende/härbärge ska minimeras till högst sju nätter².

Här når vi inte effektmålet på högst sju nätter. 33 personer av totalt 78 har logerats mer än sju nätter. Nästa steg är att göra en felsökning för att hitta orsakerna till att vi inte nått målet. I diagrammet nedan har vi valt att dela upp diagrammet i kategorierna medverkande samt övriga stadsdelsförvaltningar.

² För att mäta detta har vi använt oss av TÖG-statistiken där alla härbärgen/akutboende registrerar alla som logerats enligt tak över huvudet-garantin varje natt.

Antal klienter i målgruppen som logerades fler än sju nätter på härbärge/ akutboende 2009 och 2010:

- För samtliga i målgruppen som projektet arbetar med ska individuella arbetsplaner upprättas tillsammans med klienten.³

Av de 132 klienter som projektet arbetat med under det första året är 13 ej aktuella inom socialtjänsten varför dessa utesluts när vi följt upp detta mål. Av de 119 som därmed ingår i räkningen saknar 16 handlingsplaner. Orsaker till detta är enligt handläggarna:

- Tidsbrist
- Klienterna kommer inte på möten/är svåra att nå på telefon
- Klienten samarbetar inte
- Klienterna är nyligen aktualiserade på stadsdelsförvaltningen
- Unga vuxna i hemlöshet har, många gånger, förutom att de saknar försörjning också missbruksproblem. Alla i målgruppen som behöver förstärkta insatser över tid bör aktualiseras på behandlings-/missbruks-/vuxengrupp eller motsvarande enhet inom individ- och familjeomsorgen för att en utredning enligt ASI alternativt ADAD ska kunna genomföras.

³ För att mäta effektmålen i punkt två och tre har projektet delvis använt sig av paraplyakter samt telefonintervjuer med handläggare. Vi har valt att räkna handlingsplaner som skrivits både i journalanteckningar och i separata dokument.

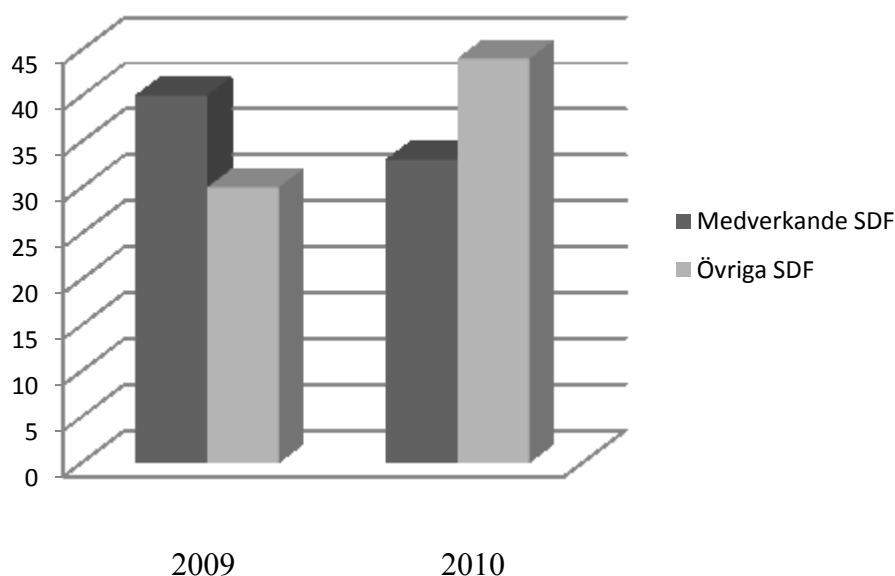
Här har vi frågat handläggarna om de anser att klienten är i behov av förstärkta insatser över tid. Av de 119 som är/har varit aktuella på socialtjänsten hittar vi enligt handläggarnas bedömning 12 personer som inte aktuella på adekvat enhet för att få detta stöd. Orsaker till detta, enligt handläggare:

- Ingen enhet på stadsdelsförvaltningen hanterar spelberoende
- Enbart aktuell på mottagningsenheten, hänvisad till annat EU-land/kommun/stadsdel
- Klienten är nyligen aktualiserad på stadsdelsförvaltningen
- Klienten vill inte ha kontakt med annan enhet än fss/vill inte erkänna beroende
- Klienten uppger sig bara ha problem med bostad
- Klienten kommer ej på tider /samarbetar inte/ändrar sina planer
- Oklart vilken enhet som ska handlägga ärendet

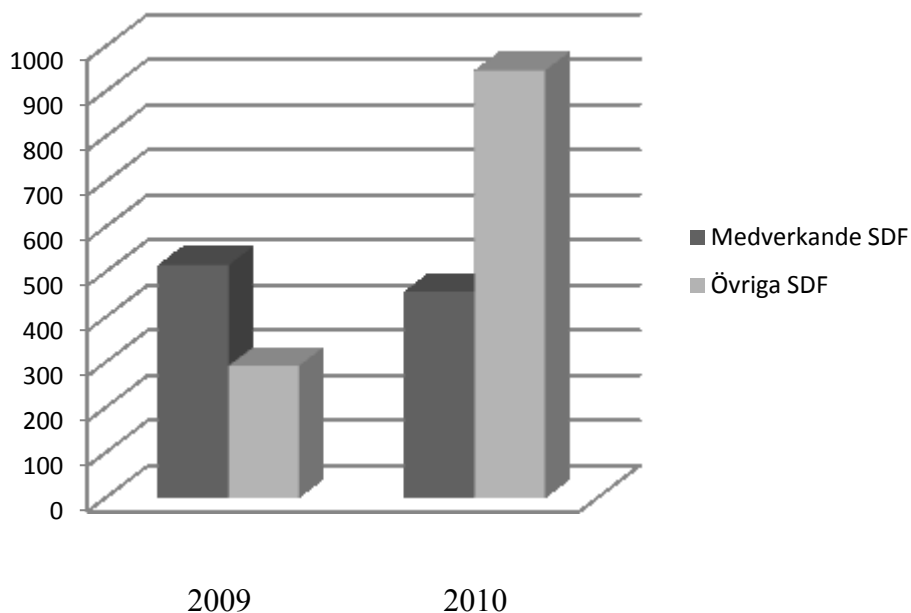
Gällande utredningar enligt ASI/ADAD kan vi konstatera att när den unge vuxne aktualiseras på behandlings-/missbruks-/vuxen/ungdomsgrupp så genomförs dessa utredningar i mycket hög utsträckning.

För att ge ytterligare en bild av hur utvecklingen på härbärgena sett ut under 2010 följer här en sammanställning av TÖG-statistiken. Här ser vi tydligt att antalet unga vuxna har ökat från 70 personer, 2009, till 78 personer 2010 samt att antalet nätter som unga vuxna logerats ökat från 807 nätter, 2009, till 1402 nätter under 2010. Vi har även här valt att dela upp diagrammen i kategorierna medverkande samt övriga stadsdelsförvaltningar.

Antal klienter i målgruppen som logerades på härbärge 2009 och 2010:

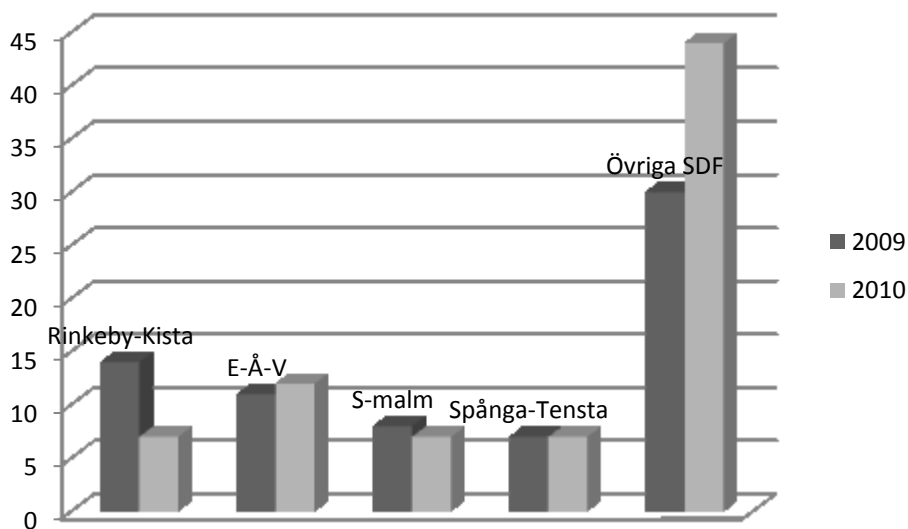

Antal nätter som klienter i målgruppen logerades på härbärke 2009 och 2010:

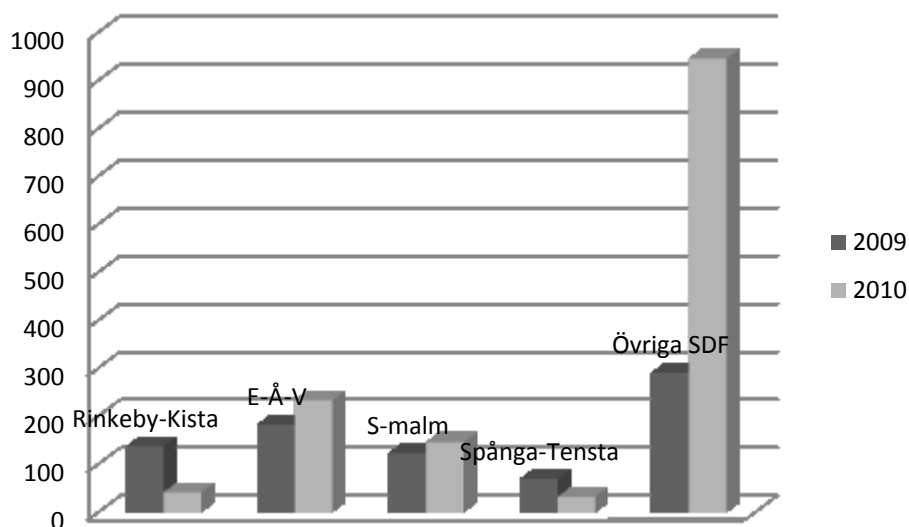

När man delar upp resultaten på var och en av de medverkande stadsdelsförvaltningar ser det ut som följer:

Antal klienter i målgruppen som logerades på härbärke, 2009 och 2010:

Antal nätter som klienter i målgruppen logerades på härbärke 2009 och 2010:

Vi kan se att trots projektets ansträngningar att minimera härbärgesboendet har Södermalm samt Enskede-Årsta-Vantör inte uppnått samma resultat som Rinkeby-Kista samt Spånga-Tensta. Eftersom härbärgesboendet generellt i målgruppen ökat (som vi kan se i stapeln längst till höger) under 2010 kan man dock anta att projektet haft en effekt som dämpat ökningen även i dessa stadsdelar. Baserat på ovanstående siffror kommer vi att bjuda in Södermalm samt Enskede-Årsta-Vantör att delta i projektet ytterligare ett år tillsammans med Skärholmen och Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltningar. På detta sätt använder vi oss av samma urvalskriterier som första projektåret då det är dessa fyra stadsdelsförvaltningar som toppar statistiken av unga vuxna på härbärke 2010.

Uppföljning - resultat

Nästa steg blir att följa upp effektmålen ytterligare genom att titta närmare på orsakerna till att vi har 33 personer där man från stadsdelsförvaltningarnas sida inte lyckats hitta andra boendeanternativ inom sju dagar. En närmare analys av varför det finns ett antal klienter som inte har handlingsplaner upprättade och/eller inte är aktualiserade på adekvat enhet för att komma ur sin hemlöshet kommer även att genomföras. Det som framgår är att orsakerna till detta enligt handläggarna, är att klienten inte är motiverad till förändring vilket tillsammans med resultaten från det tidigare projektet *Unga vuxna på härbärke* stärker antagandet om behov av en socialtjänstlots för kontakt och hjälp. Då projektmedarbetarna på uppsökarenheten trots ansträngningar inte lyckats få ner härbärgesboendet i målgruppen kan man anta att det är mer effektivt att denna funktion i framtiden ligger på stadsdelarna. Vi ser dock att medarbetarna på uppsökarenheten har en fortsatt funktion som sammankallande och ägare av projektet projektiden ut.

Vi har även ett antal förslag på förbättringsområden som framkom under våra fokusgrupper där vi kommer att ta ställning till vad ryms inom ramarna för projektet:

- Behov av fler **särskilda utredningsboenden** för unga vuxna (lågtröskel, prisvärda.)
- Kartlägga antal ungdomar stadsdelarna har **placerat på vandrarhem** och under hur lång tid, då det verkar handla om många unga men ingen riktigt vet hur stor omfattningen och problemet är.
- **Mer motivationsarbete**: alla grupper var överens om att ingen riktigt tar ansvar eller har tid att arbeta med motivation hos ungdomarna.
- Utveckla **metoder för det uppsökande arbetet** för att nå unga vuxna i riskzonen tidigare
- **Fler flexibla lösningar**
- **Lots/länk är viktigt** för att klara av möten, administration etc. Där kan frivilligorganisationer och projekt spela en viktig roll.
- Behov av en **annan inställning/”ett annat tänk” på Försörjningsstöd**, mer uppsökande initiativ.
- Behov av **mer utredningsresurser på Försörjningsstöd**.
- Utveckla en **mall för en initial bedömning** av boendesituationen, riskfaktorer för hemlöshet och stödbehov förknippat med boendesituationen.
- Överväg att skapa en **särskild enhet för unga vuxna** inom socialtjänsten
- Satsa på **mer boendestöd i försöks- och träningslägenheter**.
- Utredda skillnader i hanteringen av unga vuxna i hemlöshet mellan stadsdelarna och föreslå en **harmonisering emellan stadsdelar**.

Projektets kostnader under 2010

Kostnadsredovisning projekt Unga vuxna i hemlöshet år 1

Projektets totala beviljade medel är 4,3 mnkr. Startdatum för projektet var 1 februari 2010.

Kostnaderna under 2010 blir 1,434 036 mnkr fördelar sig enligt följande:

Personalkostnader:

<i>Roll/ansvar</i>	<i>Kostnad i kr</i>
0,8 socialsekreterare placerad på Uppsökarenheten för vuxna, 31,6 t/v Fr o m 1 feb 2010	332.802
1 socialsekreterare placerad på Uppsökarenheten varav 50% av t tjänsten har en samordnarfunktion 39,50 F r om 1 feb 2010	445.130
0,5 socialsekreterare placerad på sdf Södermalm fr o m 6 april-10	174.429
0,5 socialsekreterare placerad på sdf Årsta-Enskede-Vantör fr o m 3 maj-10	154.496
0,5 socialsekreterare placerad på Spånga-Tensta fr o m 15 mars-10	195.537
0,5 socialsekreterare placerad på Rinkeby-Kista fr o m 1 april 2010	110.475

Övriga kostnader uppgår till 21.167 kr.

Utdrag ur Agresso:

	lkb	lkb (T)	Projekt	Projekt (T)	Bas3	Bas3 (T)	Belopp
1	1050	Vuxenuppsökarna	786	Socialtjänst för unga vuxna i hemlöshet	390	Övriga externa intäkter	-1 435 563,00
Σ1							-1 435 563,00
2	1050	Vuxenuppsökarna	786	Socialtjänst för unga vuxna i hemlöshet	500	Löner	547 310,05
3	1050	Vuxenuppsökarna	786	Socialtjänst för unga vuxna i hemlöshet	501	Personalförsäkring	237 578,42
4	1050	Vuxenuppsökarna	786	Socialtjänst för unga vuxna i hemlöshet	551	Konsulter	634 937,00
5	1050	Vuxenuppsökarna	786	Socialtjänst för unga vuxna i hemlöshet	591	Inventarier o IT-utrustning	3 160,00
6	1050	Vuxenuppsökarna	786	Socialtjänst för unga vuxna i hemlöshet	599	Övriga externa kostnader	12 578,07
Σ1							1 435 563,54
Σ							0,54

Stadsdelsförvaltningarna har fakturerat Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen för de uppsökare på halvtid som jobbat i projektet inom respektive stadsdelsförvaltning. Dessa kostnader har bokförts under baskontogrupp 551 Konsulter.